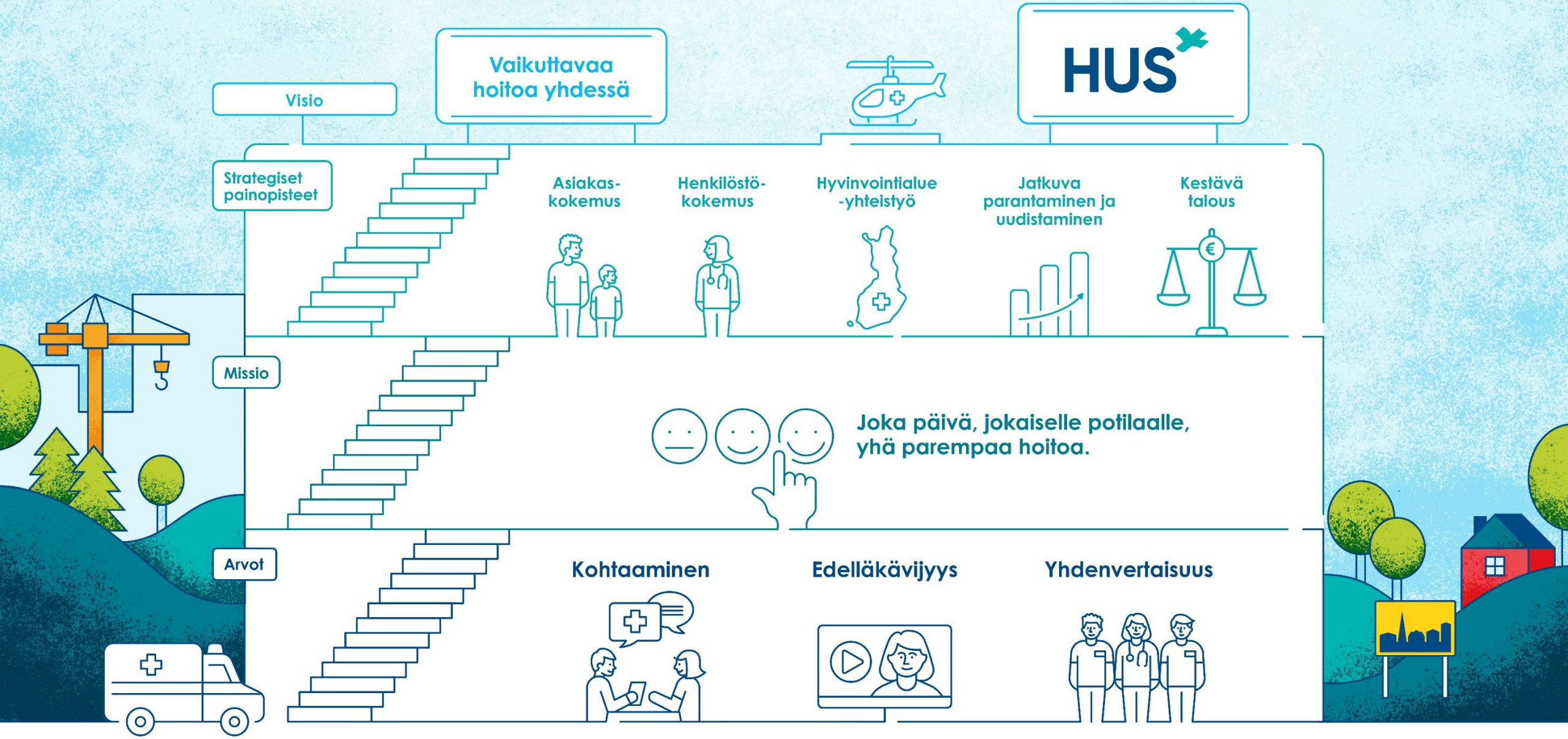
Valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaoston kokous

ASIANTUNTIJALAUSUNTO
KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN TALOUS JA RAHOITUS SEKÄ RAHOITUSJÄRJESTELMIEN UUDISTUKSET (O 17/2025 VP)

25.3.2025 Jari Finnilä

Visio
Vaikuttavaa hoitoa yhdessä
HUS
Strategiset painopisteet
Asiakas-kokemus
Henkilöstö-kokemus
Hyvinvointialue -yhteistyö
Jatkuva parantaminen ja uudistaminen
Kestävä talous
Missio
Joka päivä, jokaiselle potilaalle, yhä parempaa hoitoa.
Arvot
Kohtaaminen
Edelläkävijyys
Yhdenvertaisuus

HUS-YHTYMÄ – MAAMME SUURIN YO-SAIRAALA

- Suomen suurin yliopistosairaala, jolla on laajat opetuksen ja tutkimuksen vastuut.
  - HUS-yhtymällä on valtakunnallisia lakiin perustuvia vaativimman erikoissairaanhuollon vastuita, kuten elinsiirrot, lasten avosydänkirurgia, alkiodiagnostiikka ja vaikeat palovammat (keskittämisasetus 582/2017).
  - Sopimukseen perustuvat erityistehtävät, kuten Myrkytystietokeskus, Terveyskylä ja eräät valmiuden ja varautumisen ylläpitoon liittyvät tehtävät.
- Erityisvastuiden ja tehtävien hoitaminen osaamisen ja valmiuden ylläpitoa.
- Yliopistosairaalassa kustannuksia nostavat mm. laaja koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttamiseksi tarvittava erityisosaava henkilöstö, tilat ja laitteet, sekä vaativa erikoissairaanhoito mukaan lukien erityis- ja koordinaatiotehtävät.

TAUSTAA HUS-YHTYMÄN RAHOITUSTILANTEESTA

- HUS-yhtymä ei saa suoraan rahoitusta valtiolta → Uudenmaan HVA:t (Länsi-Uusimaa, Vantaa-Kerava, Itä-Uusimaa sekä Keski-Uusimaa) ja Helsingin kaupunki allokoivat osan valtiolta saamastaan yleiskatteellisesta rahoituksestaan HUS-yhtymälle kiinteän kehyksen muodossa
- Myös rahoituksen yliopistosairaalalisän osuus kohdennetaan suoraan Uudenmaan hyvinvointialueille, ei HUS-yhtymälle.
- Kehyksellä katetaan myös jäsenten vaativimmat esh-palvelut
- HUS-yhtymän mittavat alijäämät, 141,6 miljoonaa euroa katettava vuonna 2025.
  - Taustalla niukka kehys ja ennakoimattomiin kustannuskehitykseen liittyvät tekijät, kuten inflaatio ja palkkaratkaisu, sekä palvelutuotannon ja kysynnän kasvu.
  - Vuoden 2025 talouden kehysrahoitus myönnetty noin 43,3 miljoonaa euroa pienempänä, kuin HUS-yhtymähallituksen esitys, ja siksi myös vuoden 2025 talousarvio on erittäin tiukka.
  - Vuoden 2025 talousarvio sisältää kokonaisuudessaan 140 miljoonan euron sopeutustoimet, jotka koostuvat tuottavuutta parantavista, kustannuksia karsivista ja tuloja kasvattavista toimenpiteistä.

HUS-YHTYMÄN ALIJÄÄMÄN KATTAMINEN V. 2025 (1/2)

- HUS-yhtymän poikkeuksellinen alijäämien kattamisaikataulu (HVA-laki 115§): **Kumulatiiviset alijäämät 141,6 miljoonaa**

141,6 milj. €

- Vuodelta 2022: 93.000 euroa (sote-muutoksen valmistelu)
- Vuodelta 2023: 111,1 miljoonaa euroa
- Vuodelta 2024: 30,4 miljoonaa euroa (tilintarkastamattomat tiedot).

HUS-yhtymäkokouksen 13.6.2024 päätös alijäämät 2022-2023.

HUS-yhtymäkokouksen 19.12.2024 päätös v. 2024 alijäämän kattamisesta. Tarkentavat neuvottelut tämän osalta käydään tilikauden 2025 aikana.

HUS-yhtymäkokouksen 19.12.2024 päätös: Kehykseen 2025 varattu rahoitus alijäämien kattamiseen. Maksu vuoden 2025 lopussa.

VUOSI 2024

- Vuoden 2024 sopeuttamisohjelma 130,1 milj. euroa sisälsi:
  - kustannussäästötavoitteita, palveluverkkoon ja henkilöstöön kohdentuvia toimenpiteitä (mm. kesällä 2024 alkanut rekrytointikielto)
  - tietohallintokulujen merkittävä karsinta
  - säästötavoitteet tuottavuuden parantamisen kautta.

- Määrätietoisen ja tiukan taloudenpidon kautta vuoden 2024 alijäämä (30,4 milj.) toteutui ennakoitua pienempänä ja toimintakulut ylittivät talousarvion 0,4 prosenttia ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna vain 2,0 prosenttia.
- Hoitojonojen kasvu saatu pääosin pysäytettyä v. 2024. Pitkään hoitoa odottaneiden määrä vähentynyt 18,1 % edellisestä vuodesta.
- Vuonna 2024 hoidettiin potilaita 2,4 % edellisvuotta enemmän ja palvelutuotannon vertailukelpoinen volyymi oli +2,8 % vs. TA 2024.

VUOSI 2025

- Vuoden 2025 talousarvio sisältää 140 miljoonan euron sopeutustoimet:
  - tuottavuutta parantavat, kustannuksia karsivat ja tuloja kasvattavat toimenpiteet
  - päättyneiden yt-menettelyjen kautta tapahtuvat toimenpiteet → 778 henkilötyövuoden vähennys
  - palvelutarpeen kasvusta aiheutuvan kulukasvun sekä rakennushankkeissa suunniteltujen henkilöstölisäysten karsiminen
  - palveluverkon muutokset
  - tietohallintopalveluiden, ulkoisten tilavuokrien ja ostopalveluiden karsiminen
  - lisä- ja ylitöiden sekä vuokratyön käytön vähentäminen
- Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä HUS-yhtymässä nostettiin asiakasmaksut asiakasmaksuasetuksen mukaiseen maksimiin vuoden 2025 alusta lähtien. Vastaava summa vähennetty jäsenten HUS-yhtymälle myöntämästä kehyksestä vuodelle 2025.
- Sopeuttamistyö jatkuu edelleen vuosien 2026–2027 aikana.

TALOUDEN SOPEUTUS JA KUMULATIIVISTEN ALIJÄÄMIEN KATTAMINEN

(1000 €)	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TA 2025 **	Muutos % TA2025 / TP 2024
Kehys	0	2 101 378	2 206 000	2 206 000	2 277 709	
Muut tuotot	6 528	805 133	868 936	850 810	896 512	
Toimintatuotot yhteensä	**6 528**	**2 906 511**	**3 074 936**	**3 056 810**	**3 174 221**	
Toimintakulut	6 621	2 892 565	2 936 926	2 949 963	3 029 692	
Rahoitustuotot ja -kulut	0	4 888	16 860	12 501	17 183	
Poistot ja arvonalentumiset	0	120 208	121 150	124 768	127 346	
Kulut yhteensä	**6 621**	**3 017 661**	**3 074 936**	**3 087 232**	**3 174 221**	**2,8 %**
Tilikauden tulos	**-93**	**-111 150**	**0**	**-30 422**	**0**	
Alijäämän kattaminen *					111 243	
Alijäämä, kumulatiivinen	**-93**	**-111 243**	**-111 243**	**-141 665**	**-30 422**	
					141 665	

kust. taso +3,7 %, palvelutarve +2,1 %, rakennusinv. +0,40 %

Sopeutus -140 M€

Katettava myös vuonna 2025

ylijäämä-vaade 2025

* yhtymäkokokouksen päätös 13.6. koskien vuosien 2022-2023 alijäämää

** perustoiminnan rahoitus, ilman alijäämien kattamista

Hyväksytyn talousarvion 2025 ylijäämätavoite : 176 683

YLIOPISTOSAIRAALALISÄ

- Yliopistosairaalan osuus hyvinvointialuerahoituksessa voimassa olevan lain mukaan 0,543 %, jonka **osuutta tulisi kasvattaa** rahoitusmallissa
  - YO-sairaaloiden korkeammat kustannukset (n. 10% THL-tutkimus). Laskennallisesti tarkoittaisi HUSissa 260 miljoonaa euroa. Vrt. Uudenmaan yo-lisä 72,7 miljoonaa v. 2025.
  - Käytännössä HUS-yhtymä ja sen jäsenet, kuten myös muut yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet, rahoittavat yliopistollisen opetus- ja tutkimustoiminnan kustannuksia palvelujärjestelmästä.
- Yliopistolisän tulisi **kohdentua läpinäkyvästi suoraan yo-sairaalalle**
  - Uudenmaan erillisratkaisussa yo-lisä kanavoituu HUS-yhtymän jäsenille eikä suoraan HUSille.
- Yliopistosairaalalisä tulisi **jakaa TKKIO-suoritteiden perusteella** (tieteelliset julkaisut, opetuksen määrä ja laatu)
  - Rahoitusmallissa yo-lisä jaetaan yo-sairaaloiden asukasluvun suhteessa, joka ei ole Suomen TKI-kilpailukykyä ylläpitävä ja kehittävä jakoperuste.

ERITYISVASTUUT JA VALTAKUNNALLISET TEHTÄVÄT

- Keskittämisasetuksen mukaisten tuotteiden laskutus (kuten elinsiirrot) muille hyvinvointialueille suoriteperusteisesti, HUS-yhtymän jäsenille osa kehystä.
  - Erityisvastuiden laskutus tulisi tapahtua kaikille suoriteperusteisesti huomioiden varautumisen ja kapasiteetin ylläpito.
- Sopimusperusteiset valtakunnalliset erityistehtävät kuten Myrkytystietokeskus
  - Vaatii laajaa asiantuntemusta, jonka osaamista ei voi hajauttaa hyvinvointialueille.
  - Sopimus on kuitenkin irtisanottavissa → palvelun ylläpidon vaarantuminen rahoituspohjan huvetessa ja asukkaiden palvelujensaannin yhdenvertaisuus?
- On välttämätöntä, että HUS-yhtymän valtakunnallisiin tehtäviin osoitetaan erillisrahoitusta.

KIITOS! / TACK!

Jari Finnilä

talousjohtaja

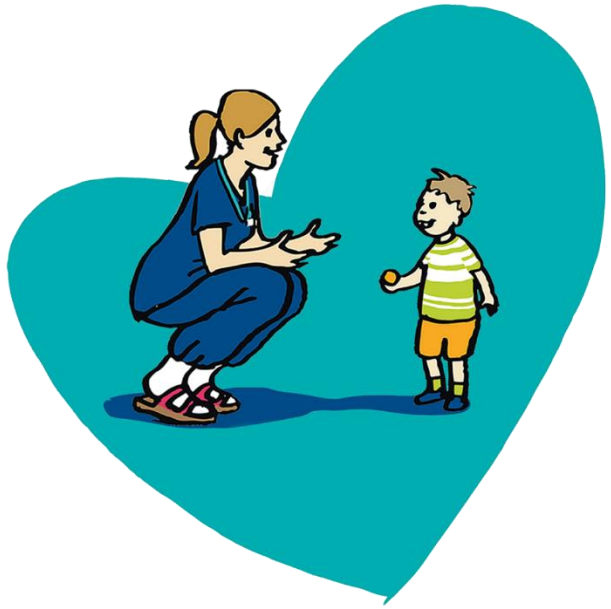
HUS, Yhtymähallinto

PL 100, 00029 HUS | Stenbäckinkatu 9, Helsinki

jari.finnila@hus.fi

040 522 9333

www.hus.fi

Kohtaaminen
Edelläkävijyys
Yhdenvertaisuus